

UTEP (Uluslararası Ticareti Eşleştirme Platformu)-TURCAF (Türkiye Afrika İhracatçılar Birliği) İşbirliği ile Türkiye-Afrika İhracatçılar İş Birliği Lansman Programı

4 Eylül 2023, Double Tree by Hilton Hotel, İstanbul

UTEP Genel Başkanı Sayın Sami Bektaş,

TURCAF Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ali Aras,

TİM Başkan Vekili Sayın Çetin Tecdelioğlu,

İş Dünyamızın Değerli Temsilcileri,

UTEP – TURCAF iş birliğiyle **Türkiye - Afrika İhracatçılar İş Birliği Lansman Programı**'nda bir araya gelmekten mutluluk duyuyor; hepinizi Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu-DEİK adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce böyle anlamlı ve önemli bir iş birliğine vesile olduğunuz için şükranlarımı sunuyorum.

DEİK olarak Türk özel sektörünün dışa açılan penceresi olduğumuz için izninizle bu anlam ve önemi küresel gelişmelerden başlayıp daha sonra kendi iş dünyamıza yansımalarını ele almak istiyorum.

Küresel ekonomik düzene ve bunun bir alt kümesi olan küresel ticarete baktığımızda son dönemde önemli dönüşümlerin içinden geçtiğimize şahit oluyoruz. Covid-19 salgını ile tedarik zincirlerinin artan

önemini ve tek kaynağa bağlı olmanın risklerini ve ivme kazanan dijital dönüşümü, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile yeşil dönüşümü, Rusya-Ukrayna savaşı ile de enerji ve gıdada arzın artan önemini gördük.

Bu dönüşümlere adapte olurken bir yandan da küresel ticarete yeni iş birliği mekanizmalarının oluştuğuna da tanıklık ettik. Asya tarafında Bölgesel Kapsamlı Ekonomik İş birliği-RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) ve Afrika kıtasında Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması (AfCFTA) gibi önemli iki büyük ortaklık mekanizmasının da kurulduğunu gözlemliyoruz.

Son olarak küresel ticarete sadece mal ticaretini değil hizmet ticaretinin ve yeşil dönüşümün bir yansıması olarak çevreye duyarlı mal ticaretinin artmaya başladığına şahit olduk.

Önümüzdeki döneme baktığımızda da bu dönüşümlerin ve trendlerin devam edeceğini ve küresel ticareti şekillendireceğini öngörüyoruz. Her ne kadar salgın hayatımızdan çıkmış olsa da salgınla birlikte gözlemlemeye başladığımız tedarik zincirlerindeki sıkıntılar hala tam anlamıyla çözümlenmiş değil. Küresel ticarete büyüme ılımlı bir şekilde devam etse de eski tarihi seviyelerinin yakalanması yakın zamanda beklenmiyor. Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere küresel büyüme rakamlarında aşağıya doğru revizeler yapılmaya devam ediyor. Çevre ve iklim değişikliği ile ilgili konular uluslararası ticaret açısından da yakından takip ediliyor.

Bütün bu risklere rağmen fırsat olarak değerlendirebileceğimiz hususlar da yok değil. Yeşil dönüşüm bu fırsat imkânını yaratabilecek en büyük dönüşümlerden birisi. Enerjiden, sanayiye, tarımdan hizmetler sektörüne, üretimden tüketime kadar hayatımızın her alanını yatay bir

şekilde kesecek olan bu dönüşüm süreci bir yandan da yeni yatırım ve ticari fırsatları da beraberinde getirecektir.

Bir diğer önemli dönüşüm alanı da dijital dönüşüm oluyor. Sadece bu sektördeki firmaları değil her sektörü ve her seviyeden firmayı etkileyecek olan dijital dönüşüm ki ben buna bu yüzden dijital ekonomi diyorum aynı zamanda küresel ticari iş birlikleri için de yeni bir fırsat yaratabilecek.

Burada kısa bir parantez açarak DEİK olarak bizler de bu potansiyeli gördüğümüz için bünyemizde geçtiğimiz yıl Dijital Teknolojiler İş Konseyimizi kurduğumuzu ve firmalarımızın yurt dışındaki ortaklıklarında dijital köprüler kurmaları için çaba gösterdiğimizi de özellikle vurgulamak istiyorum.

Bu fırsatlardan yararlanabilmek adına yurt dışındaki yatırımcılarla iş birliğine gidilmesinin de elzem olduğunu değerlendiriyorum. Bu noktada hiç kuşkusuz en önemli aktörlerden birisi de Afrika ülkeleri ve iş dünyası oluyor. Küresel yatırımın, üretimin ve ticaretin merkezinin batıdan doğuya doğru kaydığı günümüz dünyasında Afrika denklemin mutlaka içinde yer almalı. Bu yüzden bu günkü programın ve sonrasında geliştirilecek olan iş birliklerinin bu anlamda önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyorum.

Türkiye'nin Afrika'ya olan ilgisi ise bu saydığım dönüşümlerden ve gelişmelerden çok daha önce başlamıştı. İzninizle Afrika ile olan ilişkilerimizin kısa bir tarihsel gelişimi ile devam etmek istiyorum.

1998 yılında ilan edilen “**Afrika Açılım Planı**” ile başlayan ilişkilerimiz Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki hazırlanan “**Afrika ile ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi**” ile 2003

yılındaki yılından sonra artan bir hızda ilerledi. 2005 yılında Afrika Birliği'ne üye olan ülkemiz 2008 yılında stratejik ortak statüsüne kavuştu. 2016 yılından itibaren de Türkiye- Afrika Ekonomi ve İş Forumları (TABEF) düzenlenmeye başlandı.

Afrika ile olan ilişkilerimizdeki bu ivmelenme ticari ve ekonomik hayata da yansdı. 2013 yılında Afrika'dan yaptığımız ithalat toplam ithalatımızın % 2,3'ünü oluştururken 2022 yılı sonunda % 2,6'ya yükseldi. İhracatımız ise 2013 yılındaki 14,5 milyar \$ seviyesinden 2022 yılı sonunda 23,6 milyar \$'a yükseldi. Böylece 10 yıllık bir süre içerisinde bölge ile olan dış ticaretimiz 21,5 milyar \$'dan 33 milyar \$'ın üzerine çıktı. En kısa süre içerisinde de 50 milyar \$'ın üzerine çıkabileceğimizi düşünüyorum. Eskiden coğrafi olarak yakınlığı sebebi ile Kuzey Afrika ile ilişkilerimiz daha yoğunken bugün tüm Afrika ile yoğun ticari ve ekonomik ilişkilerimiz mevcut.

Afrika ülkeleri olan ilişkilerimiz sadece ticaret düzeyinde kalmıyor. Afrika'da başta müteahhitlik sektörümüz olmak üzere yatırımcılar önemli projeler üstleniyorlar. Bir yandan Afrikalı öğrencilerimiz daha fazla Türk üniversitelerini tercih etmeye başlarken, diğer yandan Afrikalı dostlarımız modern hastanelerimizin imkanlarından daha fazla yararlanıyor. Ve Afrika televizyonlarında Türk dizileri daha fazla seyrediliyor. Yani ticaretin ötesinde eğitim ve sağlık başta olmak üzere hizmet ticareti alanında da ilişkilerimiz ön plana çıkmaya başladı.

Tüm bu gelişmeler elbette memnuniyet verici ancak konuşmamın başında bahsettiğim küresel dönüşümler ve trendlerin neticesinde yeni iş birlikleri alanları da ortaya çıkıyor. Bugüne kadar getirdiğimiz olumlu ilişkilerimizi bundan sonra da arttırarak devam ettirmek durumundayız.

İlişkilerimiz her alanda kazan-kazan ilkesi çerçevesinde ilerliyor ve beraberce yol alacağımız daha nice projeler bizleri bekliyor.

Bizler de bölge ile olan ticari ve ekonomik ilişkilerimizi her alanda daha da üst seviyeye çıkarmak için kamu ile beraber iş dünyası olarak yoğun gayret gösteriyoruz.

Ülkemizin 48 Afrika ülkesi ile Ticari ve Ekonomik İŞ birliği Anlaşması, 32 ülke ile Yatırımların KarŐılıklı TeŐviki ve Korunması Anlaşması, 16 ülke ile Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve 5 Afrika ülkesi (Fas, Tunus, Mısır, Morityus, Sudan) ile Serbest Ticaret Anlaşması bulunuyor.

Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonunda hazırlanan Uzak ülkeler Stratejisi kapsamında Afrika kıtasında yer alan Güney Afrika ve Nijerya ile ilgili özel stratejiler geliştiriliyor.

İzninizle DEİK olarak bizler de bu sürece nasıl katkı verdik ve ilerleyen dönemde nelere odaklanacağız, kısaca bu konulara değinerek konuşmamı sonlandırmak istiyorum.

Afrika bölgesi DEİK'in ticari diplomasi faaliyetleri açısından da her zaman en önem verdiğimiz bölgelerin başında geliyor. 54 ülkesi bulunan Afrika kıtasının 48'inde ülke bazlı İŞ Konseyimiz bulunuyor. Her ülkeye özel stratejilerle iş birliğimizi geliŐtirmenin gayreti içerisindeyiz. Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması yürürlüğe girdikten sonra anlaŐmanın Türk firmalarına etkisini analiz eden raporumuzu internet sitemizde yayımlayarak iş dünyamızın kullanımına sunduk.

Bu yıl içinde Afrika ülkelerine yönelik olarak Őu ana kadar 58 etkinlik düzenleyerek iş birliği imkanlarımızı geliŐtirmeye gayret ettik.

Az önce 2016 yılından itibaren Afrika ülkeleri ile ticaret ve ekonomi forumlarından bahsetmiştim. Bu yıl da **“Türkiye-Afrika İlişkilerini Derinleştirme: Ticaret, Yatırım, Teknoloji&Lojistik”** temasıyla 12-13 Ekim tarihlerinde düzenleyeceğimizin bu foruma da hepinizi davet ediyorum. Forumda tüm Afrika ülkelerini, dünyadaki Afrikalı iş insanlarını ve Afrika ile iş yapan Türk firmaları başta olmak üzere 3000’ün üzerinde katılımcıyı, 1500’ün üzerinde CEO’yu, 50’ye yakın Afrikalı devlet başkanı ve bakanlarını ağırlayacağız.

Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle gerçekleşecek olan forum, Türkiye ve Afrika’dan kamu ve özel sektörün önde gelen temsilcilerinin, tecrübelerine dayalı olarak, özel sektörü geliştirme ve yeniliğe dayalı Kamu-Özel Sektör Ortaklıkları kurma yolunda önerilerini paylaşabilecekleri bir platform sağlayarak, geniş çaplı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ve kalkınmayı desteklemeyi amaçlıyor.

Sözlerime son vermeden önce kısa bir anekdotumu sizlerle paylaşmak istiyorum. Dışişleri Bakanlığımızın geçen yıl düzenlediği Antalya Diplomasi Forumunda moderatörlüğünü yaptığım ve 14 Dışişleri Bakanı’nın panelist olduğu DEİK Afrika oturumunda panelist bakanlardan biri şunları söyledi: **“Siz Türkleri iki özelliğinizden dolayı seviyoruz. Öncelikle, tarihinizde hiç sömürgeci olmadınız, bu çok önemli. Ayrıca, başkaları gibi avcı gibi davranmıyorsunuz. Avcı gelir, nişan alır, vurur ve avını alıp gider. Siz böyle değilsiniz, bizimle paylaşmaya geliyorsunuz”**.

Değerli Katılımcılar,

Bu sözler eminim ki tüm Afrika'nın bizimle olan hissiyatına tercüman oluyor. Ben de sizler gibi bir iş insanıyım ve güven kavramının ticarete ve ekonomide en büyük sermaye olduğunu düşünüyorum. 20 yıllık süreç içerisinde Afrika ile olan artan iliŐkilerimizde güvene dayalı iliŐki tesis etmenin önemini bu cümleler çok iyi anlatıyor.

Bundan sonraki süreçte de kıta ile olan ilişkilerimiz güvene dayalı olarak ve kazan kazan ilkesi çerçevesinde artarak devam edecek, bizler de bunun için elimizden gelen gayreti göstereceğiz. Bu iş birliklerine girerken vizyonumuzu da geniş tutmalıyız. Sadece ticareti değil, ortak projelere girmeyi, ortak yatırım yapmayı, ortak teknoloji geliŐtirmeyi, ortak strateji geliŐtirmeyi, küresel sorunlara ortak çözümler geliŐtirmeyi ortak ar-ge yapmayı da gündemimize almalıyız.

Alt yapı hizmetlerinden tutun enerji, gıda, yeşil ve çevreci ürünlere, dijital teknolojiler, tarım, sanayii turizm, eğitim sağlık gibi birçok alanda yeni iş birlikleri bizleri bekliyor ve eminim ki bugün açıklanacak olan program da bu kapsamda önemli katkılar sağlayacak. Bizler de DEİK olarak başta Afrika'daki İŞ Konseylerimiz olmak üzere 152 İŞ Konseyimizle sizin her zaman destekçisi olacağız.

Bir Afrika atasözü, **“Biraz yağmur bile her gün nehirleri doldurabilir.”** der. Türkiye ve Afrika'nın iş azimli ve giriŐken iş dünyaları olarak, her gün ticaret ve yatırım ilişkilerimizi potansiyelinin üzerine çıkarmak, nehirleri doldurmak için daha çok gayret edeceğiz.

Sözlerime bu duygularla son verirken başta kurumsal yemiz UTEP ve TURCAF olmak üzere programın hazırlanmasında emeği geçenlere tekrar teŐekkürlerimi sunuyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Nail OLPAK
DEİK Başkanı